

نگاه

چشم‌یاری کردهای عراق به ایران

ناظم عمر دباج*

● با پایان جنگ جهانی اول و سقوط دولت عثمانی و متعاقب آن تشکیل دولت جدید در عراق، یعنی بعد از انعقاد قراردادهای لوزان و سایکس – پیکو، بخشی از کردها به اجبار به عراق فعلی ملحق شدند؛ به‌همین‌دلیل از همان ابتدا، ناراضیاتی‌ها آغاز و از راه اعتراضات و قیام‌های متفاوت، مبارزه مردم کُرد برای احقاق حقوق خود، تاکنون تداوم داشته است. اولین قیام، قیام شیخ محمود حفید بود که در ۲۲ مارس ۱۹۱۹ با رهبری ایشان در سلیمانیه، حاکمیت کردستانی اعلام و خود ایشان به‌عنوان ملک محمود معرفی و شناخته شدند. حاکمیت کردها به رهبری شیخ محمود در مقاطع متفاوتی تداوم داشت تا سال ۱۹۳۰ که از سوی ارتش انگلستان که در عراق حضور داشتند، به این قیام پایان داده شد.

بعد از آن، جنبش بارزان در زمان جنگ جهانی دوم آغاز شد و تا زمان قیام سی‌تامیر به رهبری ملامصطفی بارزانی تداوم داشت که این قیام هم به اهدافش نرسید و در سال ۱۹۷۵ در نتیجه قرارداد الجزایر میان شاه ایران و صدام حسین، شکست داده شد و یک سال بعد از این تاریخ، قیام کردها بار دیگر شروع شد. بعد از جنگ اول خلیج فارس فرصتی برای کردهای عراق ایجاد شد و بعد از آزادی کویت در سال ۱۹۹۰ قیام و رستاخیز مردمی کردها شروع شد و در نتیجه منطقه پرواز ممنوع شکل گرفت و تحت تأثیر آن شکلی از مدیریت و حاکمیت مستقل شکل گرفت.

باید اذعان کرد که بعد از قیام بارزانی و قیام سی‌تامیر در سال ۱۹۶۱ و قیام نوین مردم کردستان، چه در زمان سیستم پادشاهی و چه در زمان استقرار جمهوری در عراق، هیچ‌گاه حقوق کردهای عراق تأمین نشد و اجازه ندادند حداقل خواسته‌ها و حقوق این ملت تأمین و رعایت شود؛ به‌همین‌دلیل از راه‌های متفاوت مبارزه و قیام، جنبش مردم کردستان تداوم داشته است. حاکم‌رانی اقلیت اهل سنت در عراق تا زمان حمله آمریکا به عراق ادامه داشت. در زمان جنگ دوم خلیج فارس و هم‌پیمانی بین‌المللی که به فرماندهی آمریکا شکل گرفت، دروازه‌ای برای ورود آمریکا به عراق و اقلیم کردستان گشوده شد، به‌ویژه که ترکیه اجازه نداد آمریکا از پایگاه نظامی انجریک و مرزهای آن کشور استفاده کند، و چنین شد که اقلیم کردستان از این شرایط سود برد و اجازه استفاده از آسمان و خاکش را به هم‌پیمانان داد تا علیه حکومت صدام وارد عمل شوند.

البته نباید این واقعیت تلخ را فراموش کنیم که نه قیام کردها و نه اپوزیسیون عراقی توان نابودی رژیم بعث را نداشتند؛ به‌همین‌دلیل هم‌پیمانی میان عراقی‌ها و کردها از یک طرف، از طرفی دیگر با جمهوری اسلامی ایران و از آن سو نیز با هم‌پیمانان غربی و آمریکا شکل گرفت و توانستند رژیم بعث را نابود کنند.

بعد از سقوط رژیم صدام و ورود آمریکا و هم‌پیمانان، ارتش آمریکا نیروهای خود را در عراق و اقلیم به شیوه‌های گوناگون حفظ کرد، تا زمان شکل‌گیری دولت نوری مالکی که با توافق استراتژیک میان دو کشور، خواسته شد ارتش آمریکا از عراق خارج شود. من همان زمان پیش‌بینی کردم که آمریکایی‌ها با این خروج، کاری خواهند کرد که خود عراقی‌ها زمانی خواهان بازگشت آنها شوند که چنین نیز شد و تروویست‌ها در عراق و اقلیم کردستان فعالیت‌های خود را گسترش دادند و مناطق زیادی به دست داعش اشغال شد. ارتش عراق شکست سهمناکی متحمل شد و نهایتا شهر موصل را تسلیم کردند و داعش به سمت اقلیم کردستان هجوم آورد.

این عوامل باعث شد که ارتش آمریکا بیش‌ازپیش جای پای خود را در عراق و اقلیم کردستان مستحکم کند.

دراین‌میان در نتیجه ظهور و بروز داعش و هجومی که به سمت اقلیم کردستان انجام داد، نیروهای پیشمرکه نقش مهمی ایفا کردند و توانستند مناطق اشغالی را با موفقیت آزاد کنند و نیروی پیش‌مرکه تبدیل به نماد دفاع و مقابله با تروویست‌ها شد؛ در نتیجه نیروهای هم‌پیمان و آمریکا اهمیت زیادی برای پیشمرکه و ملت کرد قائل شدند.

درحال‌حاضر نیز داعش با شکستی بزرگ روبه‌رو و در آستانه نابودی است؛ هرچند کاملاً از بین نخواهد رفت و ضعیف خواهد شد. به درازای تمام این وقایع نیز کردها در فکر راه چاره‌ای بودند که حقوق مشروع خود را تأمین و به مسیر جنگ برای تأمین امنیت منطقه پایان دهند و در این راه نیز ثابت کرده‌اند که بخشی از راه‌حل و عامل مهمی برای ثبات و امنیت هستند.

ادامه در صفحه ۷

politics@sharghdaily.ir

شرق: فرستاده ویژه نخست‌وزیر ژاپن، برای سفری سه‌روزه به تهران آمده است؛ «ماساهیکو کوموزا» در این سفر با حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران، محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران و سیدعباس عراقچی، معاون امور حقوقی و بین‌المللی وزارت امور خارجه، دیدار کرد. توسعه روابط ایران و ژاپن در هر سه این دیدارها موضوعی است محوری برای گفت‌وگو و رایزنی درباره آن. کوموزا را در این سفر تعدادی از اعضای حزب لیبرال-دموکرات، حزب حاکم بر ژاپن، همراهی می‌کنند. حسن روحانی در دیدار ماساهیکو کوموزا از توسعه روابط و همکاری‌های همه‌جانبه تهران و توکیو استقبال کرده و گفت: «امروز زمینه‌های فراوانی برای سرمایه‌گذاری و توسعه همکاری‌های فیمابین در ایران وجود دارد و بخش خصوصی و شرکت‌های ژاپنی می‌توانند در بخش‌های گوناگون ازجمله نفت، گاز، پتروشیمی، سدسازی و توسعه بنادر در ایران حضور یافته و فعالیت کنند».

نگاهی به تاریخ روابط ایران وژاپن

تاریخ روابط ایران و ژاپن تاریخی است به قدمت یک قرن؛ این دو کشور همیشه با هم مناسبات خوبی را تجربه کرده‌اند. آغازگر روابط این دو کشور قرارداد دوستی است که در سال ۱۳۰۸ منعقد شد. اقتصاد و توسعه روابط اقتصادی همیشه برای این دو کشور در اولویت بود و این‌بار هم آنها به توسعه اقتصادی تأکید دارند. زمانی الگوی توسعه ژاپن برای ما، الگویی ایده‌آل و ایران در آرزوی ژاپنی اسلامی بود و زمانی راه‌های رسیدن به الکو به تأمل بررسی می‌شد. البته همیشه این‌گونه نبود؛ در زمان جنگ جهانی دوم در سال ۱۳۲۱، روابط دو کشور قطع می‌شود. با فشاری که از سوی متفقین بر دولت ایران وارد می‌شد، ایران مجبور شد در ۹ اسفند سال ۱۳۲۳ رسماً به ژاپن اعلان جنگ کند؛ البته این اعلام جنگ نه از خصومت و تضاد منافع بلکه ناشی از فشارهای بریتانیا و اتحاد جماهیر شوروی بود. بعد از شکست ژاپن در جنگ جهانی دوم، ایران نیز همانند بسیاری از کشورهایی که با ژاپن در حال جنگ بودند، در گفترانس صلح سانفرانسیسکو شرکت کرده و عهدنامه صلح با ژاپن را امضا کرد. ۱۰ آبان ۱۳۳۲ بود که سفارت‌های دو کشور در تهران و توکیو بازگشایی شد. این روابط از همان زمان تا به امروز ادامه دارد.

توسعه روابط ایران-ژاپن

چگونه می‌توان روابط دو کشور را توسعه

سیاست

روحانی در دیدار با فرستاده ویژه نخست‌وزیر ژاپن

نباید اجازه دهیم برجام خدشه‌دار شود

عکس: پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری

آسیادرآس‌توجه‌ایران

قاره آسیا همیشه برای ایران اهمیت داشته است و ایران در دوره دولت یازدهم سایت نگاه به شرق در میان توسعه روابط با غرب مورد توجه قرار داده است. رئیس‌جمهور با اشاره به اهمیت ثبات و امنیت در منطقه و شرق آسیا، تأکید می‌کند: «امیدواریم گسترش همکاری‌های ایران و ژاپن منجر به توسعه ثبات و امنیت در شرق و غرب قاره آسیا شود. باید همه مسائل از طریق مذاکره حل‌وفصل شود و از سوی هیچ کشوری تهدیدی علیه دیگران وجود نداشته باشد».

روحانی با تأکید بر اهمیت گفت‌وگو و پایان‌دادن به مسابقه تسلیحاتی در منطقه تأکید می‌کند: «ما به تحریم کشورها مخالفیم و معتقدیم سیاست تحقیر و تهدیدی که آمریکا در مواجهه با دیگر کشورها در پیش گرفته، هرگز به نتیجه نخواهد رسید».

ژاپن حامی برجام است

فرستاده ویژه نخست‌وزیر ژاپن حامل پیام کتبی نخست‌وزیر کشورش بود، در تبریک به دکتر روحانی به مناسبت شروع به کار دولت دوازدهم؛ گفت می‌خواهند روابط و همکاری‌های تهران – توکیو بیشتر شود: «باید تلاش کنیم تا روابط تجاری و اقتصادی دو کشور بیش‌ازپیش گسترش یافته و همکاری‌ها در بخش‌های مختلف افزایش

یابد». فرستاده ویژه نخست‌وزیر ژاپن پایبندی ایران بر تعهدات خود به‌ویژه در برجام را مایه اطمینان کشورهای منطقه دانسته و می‌گوید: «ایران همواره در راستای صلح و امنیت منطقه نقش سازنده‌ای ایفا کرده است و معتقدیم همه کشورهای مذاکره‌کننده باید نسبت به تعهدات خود در برجام پایبند باشند. جامعه بین‌المللی باید از توسعه خشونت و جنگ طلبی کشورها علیه یکدیگر جلوگیری کرده و ایران به‌عنوان کشوری مهم در جهان می‌تواند در این راستا تأثیرگذار باشد». ژاپن برای گسترش تعامل با ایران بعد از برجام تا اجرایی‌شدن برجام منتظر می‌ماند و حالا حامی بقای این توافق بین‌المللی است.

دیدار با ظریف و عراقچی

همچنین روز گذشته محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران، میزبان «پل‌ریچارد کالاکر»، وزیر خارجه واتیکان و «ماساهیکو کوموزا»، فرستاده ویژه نخست‌وزیر ژاپن، بود. صبح روز گذشته، فرستاده ویژه نخست‌وزیر ژاپن، با معاون حقوقی و بین‌المللی وزیر امور خارجه هم دیدار کرد. برجام، توسعه روابط تهران- توکیو و وضعیت منطقه‌ای و تروریسم موضوع اصلی این دیدارها بود.

دیدار وزیر خارجه واتیکان با ظریف

صبح روز سه‌شنبه، همچنین پل‌ریچارد کالاکر با ظریف دیدار کرد؛ ظریف در این دیدار با اشاره به وضعیت مسلمانان جهان تأکید کرد: «مشکل امروز جهان، مشکل افراط‌گرایی است که به یک منطقه محدود نمی‌شود». او درباره وضعیت مسلمانان روهینگیا در میانمار نیز خواستار همکاری و مساعدت همه کشورها برای توقف روند کشتار و اخراج دسته‌جمعی مسلمانان این کشور شد و از تلاش‌های واتیکان در این زمینه قدردانی کرد. بعد از آن، وزیر امور خارجه واتیکان، به دیدگاه‌های مشترک دو کشور درباره تحولات منطقه‌ای، گفت‌وگو و همکاری برای پایان‌دادن به بحران‌های منطقه‌ای، بحران مهاجران و افراط‌گرایی گفت: «واتیکان از استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای و توافق برجام حمایت کرده است و هنوز هم حمایت می‌کنیم». به گفته وزیر خارجه واتیکان تشویق فرهنگ صلح و هم‌زیستی مسالمت‌آمیز ادیان در خاورمیانه، باید با جدیت دنبال شود؛ واتیکان همواره از این هم‌زیستی بین ادیان حمایت کرده است.

دستور سیدحسن خمینی

برای رفع مانع انتشار کتاب خاطرات یزدی

عکس: خدّ بخش مطایر، ایستا

یزدی در نوفل‌لوشاتو علاوه بر آنکه در قامت ترجم حاضر می‌شود، فردی بوده که امام خمینی و فتوح کامل را به او برای ارتباط با آمریکا و ردیودکردن پیغام‌های بی‌ش کارتز و امام خمینی در بحبوحه روزهایی که ایران به پیروزی انقلاب نزدیک می‌شود، داشته است. در نوفل‌لوشاتو است که مقدمات تشکیل شورای انقلاب و تهیه پیش‌نویس قانون اساسی جدید صورت می‌گیرد. یزدی ایده دولت موقت و شورای انقلاب را طرح می‌کند.

یزدی همچنین به همراه مرحوم حسن حبیبی و آیت‌الله موسوی‌خوئینی‌ها از طرف امام خمینی به سوآلات خبرنگاران در چارچوب مواضع کلی رهبری انقلاب پاسخ می‌دهند. زمان حضور در نوفل‌لوشاتو است که ماجرای گودآلوپ هم رخ می‌دهد که یکی از نقاط تأثیرگذار بر روند پیروزی انقلاب است. نیمه دی ۵۷ است؛ شاه هنوز ایران را ترک نکرده که کاتر، رئیس‌جمهور آمریکا، کالاهان، نخست‌وزیر انگلیس، ژنِسکاردستن، رئیس‌جمهوری فرانسه و اشمیت، صدر اعظم آلمان، در جزیره گودآلوپ در دریای کارائیب، درباره مهم‌ترین موضوعات روز جهان ازجمله تحولات ایران به مذاکره می‌پردازند و درباره یک تصمیم به اتفاق نظر می‌رسند و آن هم ترک کشور از سوی شاه است. ابراهیم یزدی زمان حیات خود دراین‌باره گفته است: «از اواخر دسامبر ۱۹۷۸ آمریکایی‌ها آرام‌آرام به این‌نقطه رسیدند که پافشاری در ابقای شاه ایده‌ای ندارد و تغییر مسیر دارند. از طرف دیگر، جنگ سرد در اوج خود و افغانستان

بعد از آنکه دولت کویت از پذیرش امام سر بازمی‌زند، جست‌وجو برای انتخاب مقصد بعدی امام آغاز می‌شود که فرانسه نقطه بعدی حرکت انتخاب می‌شود. حضور در فرانسه، امکان ارتباط امام با اروپا و رسانه‌های خارجی را بیش از پیش فراهم کرده و باعث می‌شود تحولات انقلاب ایران بیشتر در مرکز توجه قرار بگیرد.

خبر

شناسایی و بازداشت ۵ متهم مرگ‌کوبلرانبانه‌ای

● **شرق:** سه روز بعد از کشته‌شدن دو کوبلر بانه‌ای، دادستان نظامی استان کردستان از شناسایی و بازداشت پنج متهم در جریان این حادثه خبر داد. روز دوشنبه بود که «ایلنا» خبر داد در منطقه مرزی بانه، دوکوبلر بانه‌ای بر اثر حادثه‌ای غیرطبیعی جان خود را از دست دادند، به گزارش ایسنا، روز گذشته، «مجتبی شیرودبزرگی» دادستان نظامی استان کردستان، درباره جزئیات این حادثه گفت: «ساعت ۶:۳۰ صبح دوشنبه در جریان تیراندازی تعدادی از مأموران هنگ مرزی بانه به سوی یک گروه کوبلر در فاصله یک‌کیلومتری از مرز و در حوالی روستای «هنگ ژال» متأسفانه دو نفر از کوبلران به نام‌های «حیدر فرجی» و «قادر بهرامی» بر اثر اصابت گلوله در دم جان می‌سپارند». او افزود: «با گزارش وقوع حادثه از سوی بازرسی هنگ مرزی بانه، رئیس دادسرای نظامی ناحیه سقز و بانه به همراه مسئول و کارشناس پزشکی‌قانونی سقز و کارشناس اسلحه و مهمات در بیمارستان حاضر و اجساد را معاینه می‌کنند، همچنین هیئت اعزامی با حضور در محل وقوع حادثه نسبت به بررسی صحنه جرم، تحقیق از شهود و معاینه محل اقدام و صحنه جرم را بازسازی کردند».دادستان نظامی استان کردستان ادامه داد: «به دنبال بررسی‌های بعمل‌آمده نهایت پنج نفر به‌عنوان عوامل تیراندازی شناسایی و به دادسرای نظامی احضار و پس از تحقیقات اولیه هر پنج نفر با قرار تأمین روانه بازداشتگاه شدند. اسلحه متهمان، گلوله‌ها و مرمی به پلیس جایی استان برای بررسی ارسال شده و منتظر نظر کارشناس اسلحه و مهمات درباره نحوه به‌کارگیری سلاح از سوی متهمان در این حادثه هستیم».شیرودبزرگی گفت: «ضمن ابراز همدردی با بستگان متوفیان این حادثه، به آنها اطمینان خاطر داد که به این حادثه با دقت، سرعت و قاطعیت در دادسرای نظامی رسیدگی و نتیجه آن به اطلاع عموم مردم شریف ایران خواهد رسید».براساس این، روز سه‌شنبه نیز، اکبر جوهری، دادستان عمومی و انقلاب مرکز استان کردستان، از تشکیل پرونده قضائی درباره کشته‌شدن این دو کوبلر خبر داده بود. محمدباقر خاخرط داد که به این حادثه با دقت، سرعت و قاطعیت در دادسرای نظامی رسیدگی و نتیجه آن به اطلاع عموم مردم شریف ایران خواهد جوی فرمانداری تجمع کردند. آنها خواستار آن بودند که در شرایطی که فرصت اشتغال شباسته در مناطق مرزی محدود است و جوانان از سر ناچاری به کوبلر روی می‌آورند، امنیت کوبلران حفظ شود. سه‌شنبه نیز نماینده مردم سقز و بانه در مجلس از مردم بانه خواسته بود تا به اعتراض و تجمع خود در فرمانداری پایان دهند و آنها را به آرامش دعوت کرده بود.محسن بیگلری در گفت‌وگو با ایلنا گفته بود: «این تجمع‌ها نه تنها تأثیر مثبتی در این اتفاق نخواهد داشت؛ بلکه ممکن است موجب بروز اتفاقات ناخوشایند دیگری نیز بشود و تنها راه یگیری این مسئله مراجع قانونی است. برای گرفتن حق کوبلران کشته‌شده تمام تلاش خود را خواهم کرد و از طریق قانونی با جدیت کامل از تمام دستتگاه‌ها و نهادهای مربوطه تا پایان دادن به درد و رنج کوبلران و کشته‌شدن آنها اقدام خواهم کرد.»

این عضو هیئت‌رئیس کمیسیون برنامه‌وبودوجه مجلس دهم به «ایسنا» هم گفته بود: «این مسئله را از طریق مراجع قانونی، سپاه، اطلاعات، وزارت کشور، استانداری و نیروی انتظامی پیگیری خواهم کرد. دراین‌باره اجازه نخواهم داد حق کوبلران بانه‌ای پایمال شود و فرد خاطی باید به اشد مجازات محکوم شود. از هیتی از مسئولان کشوری درخواست کرده‌ام که برای بررسی موضوع از نزدیک و تحقیق درباره چگونگی اتفاق و پیگیری مستقیم این قضیه به بانه بایبند و پاسخ‌گوی خواسته مردم این شهرستان و خانواده کوبلران باشند.» او به وضعیت نامساعد کوبلران به لحاظ معیشتی و اقتصادی هم اشاره کرده و گفته بود: «این افراد عمدتا از افشار ضعیف جامعه هستند. واقعیتی است که حتی اگر این افراد کالایی حمل می‌کنند، دلیل نمی‌شود که کشته شوند».

سوااستفاده برخی تجار

معاون استاندار کردستان نیز روز گذشته درباره این حادثه به ایرنا گفت: «در طول مرز، برخی از سوداگران اقتصادی با سوااستفاده از نیاز مالی مرزنشینان از نیروهای جوان برای واردات غیرمجاز کالا استفاده می‌کنند و معمولاً اتفاقات نگران‌کننده در این‌گونه معابر غیرمجاز رخ می‌دهد. علیرضا آشناسگر گفت: «عکس‌های منتشرشده در برخی از فضاهای مجازی، کانال‌های تلگرامی و شبکه‌های اجتماعی درباره برخورد پلیس با مردم کذب محض، جعلی و عملیات روانی گروه‌های ضدانقلاب برای سوااستفاده از اعتراضات معمولی مردم است. هم‌اکنون با همکاری خود مردم شهرستان بانه اوضاع آرام و در دست کنترل است. مسئولان فرمانداری و نیروهای انتظامی در این مدت جلسه‌های مختلفی با معتمدان شهرستان برگزار کرده‌اند.اتفاقی شبیه حادثه‌شدن این دو کوبلر در چند هفته گذشته بارها تکرار شده است. حدود دو هفته پیش نماینده سقز و بانه از کشته‌شدن یک کوبلر دیگر خبر داده بود. خبرگزاری ایلنا نیز روز یکشنبه اعلام کرده بود که در روزهای گذشته یک کوبلر سرشتی به نام «عبدالواحد نالسی» از اهالی روستای بیوران حین عبور از مرز، بر اثر حادثه‌ای غیرطبیعی مجروح و به بیمارستان منتقل شد. ممانعت از عبور این کوبلران از مرز سرشدن در حالی صورت گرفت که این افراد، اجازه عبور از پاسگاه «کونه‌بقر» را داشته‌اند؛ باین‌حال از عبور آنها به آن سوی مرز ممانعت به عمل آورده‌اند. در جریان این حادثه یک دختر ۲۳ ساله به نام «سوزان بیورانی» نیز زخمی شد.